Verslag overleg tramorganisaties – gemeente Amsterdam

Aanwezig: Tramorganisaties: [redacted] ([redacted] EMA), [redacted] ([redacted] RETM), [redacted] (RETM), [redacted] ([redacted] AVM), [redacted] ([redacted] AVM) [redacted]
Gemeente Amsterdam: [redacted] ([redacted] Havenstraatterrein); [redacted] ([redacted] grondzaken)
Voorzitter: [redacted]
Vergaderdatum: Woensdag 11 september
Verslag: [redacted]
Tijd: 10:30 – 12:30 uur

---

1. **Opening en mededelingen**

[redacted] heet iedereen welkom en opent de vergadering. Alle partijen stemmen ermee in dat [redacted] vanaf nu deze vergaderingen zal voorzitten en dat hij voorafgaand aan de volgende vergaderingen de concept-agenda zal afstemmen met [redacted] (namens de tramorganisaties) en met [redacted] (namens de gemeente). Dezen zullen zorgen voor interne verspreiding.

2. **Vaststellen van de notulen van vorige vergadering (25 juni 2019)**

Het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van de volgende opmerkingen en aanpassingen.

- Met ‘rekensom’ in de 2e alinea, wordt bedoeld dat “[redacted] heeft aangegeven dat de rekensom van de gemeente niet klopt”. Het verslag wordt hierop aangepast.
- Er is een vraag over de passage op bladzijde twee: “met het voorstel van 500 m2 is aangetoond dat de wijzigingsbevoegdheid uit het bestemmingsplan uitvoerbaar is”: Wie heeft dat gezegd en wat wordt daarmee bedoeld? [redacted] legt uit dat voorafgaand aan het voorstel van een loods van 500 m2 er allerlei onderzoeken zijn gedaan om te kijken of je een loods kunt maken die voldoet aan de criteria die waren opgenomen in de wijzigingsbevoegdheden. Los van de grootte heeft de gemeente laten zien dat er voldaan kan worden aan de criteria van de wijzigingsbevoegdheden.
- Er is onduidelijkheid over de aanwezigheid van Movares bij deze overleggen. [redacted] zal aangeven wanneer het opportuun is dat Movares aanschuift bij dit overleg.

Het verslag wordt met deze toevoegingen vastgesteld en verspreid ter gelegenheid van de volgende vergadering.

3. **Update van ontwikkelingen**

Gesprekken [redacted]
[redacted] heeft de afgelopen twee weken individueel met 10 mensen gesproken:

- [redacted]
- [redacted] (mede namens [redacted])
- [redacted]
- [redacted]
- Sebastiaan Capel (bestuurlijk opdrachtgever, NB: [redacted] is [redacted] [redacted])
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted] ([redacted] wethouder Van Doorninck)
- [redacted] (GVB)

[redacted] heeft de gesprekken als zeer prettig ervaren en spreekt waardering uit voor de openheid en de manier waarop gesprekspartners over hun eigen schaduw heen stapten.

Gesprek GVB

De tramorganisaties ([redacted]) hebben een gesprek gehad met GVB ([redacted] en [redacted] (directeur GVB)). Aanleiding was bijpraten na de uitspraak van de Raad van State. Er zijn twee onderwerpen besproken, voor zover hier relevant:

- Toeristentram:
  - [redacted] en [redacted] gaan een opzet voor een toeristentram maken (lijn 20), uit te voeren door de tramorganisaties met ondersteuning cq. onder de hoede van het GVB.
  - Het is de bedoeling dat de tramorganisaties bij de uitvoering gebruik mogen maken van de concessie van het GVB (zie ook onder).
  - Het is een project dat losstaat van het Havenstraatterrein, want in principe uit te voeren vanaf remise Lekstraat.
  - Wel kan het een positieve uitwerking hebben op de draagkracht van de tramorganisaties ter verkleining van het gat met marktconforme cq kostendekkende huur (zie ook onder).
- Remise Lekstraat:
  - Aan het GVB is gevraagd of de tramorganisaties in remise Lekstraat meer permanente ruimte kunnen krijgen. Het GVB kan en wil voor de komende vier jaar geen toezegging doen in verband met onzekerheid op andere projecten (de huidige overcapaciteit is mogelijk nodig ter overbrugging van capaciteitsgebrek door latere oplevering remises Zeeburgereiland en Westwijk in Amstelveen).
  - Het risico dat de huidige capaciteit wordt gereduceerd wordt door de tramorganisaties laag ingeschat vanwege de uithoeken en onbruikbare ruimtes waar de historische trans nu staan; zij gaan er daarom van uit dat het huidige gebruik de komende vier jaar gecontinueerd kan worden.

In het kader van de discussie over de toeristentram wordt tijdens het overleg van 11 september gesproken over de bijdrage van de tramorganisaties ter verkleining van het gat met marktconforme cq kostendekkende huur voor de Havenstraat.

- [redacted] stelt dat in het bedrijfsplan staat dat de tramorganisaties €50.000 huurlasten kunnen opbrengen op basis van hun huidige activiteiten: de Boslijn en incidentele ritten over het stadsnet. Een toeristentram maakt daar geen onderdeel van uit.

- [redacted] geeft aan dat de tramorganisaties €50.000 kunnen opbrengen op basis van de huidige activiteiten, maar dat extra inkomsten extra lucht geven. Het uitgangspunt is dus inderdaad €50.000 exclusief nieuwe activiteiten.

In het kader van de discussie over de Lekstraat wordt tijdens het overleg van 11 september gesproken over de concessie van het GVB:

- [redacted] geeft aan dat in de GVB-concessie staat dat de concessiehouder anderen toegang mag geven tot het net. In de concessie staat opgenomen waar een dergelijke partij zich dan aan moet houden. Eric vraagt of deze clausule in de concessie voor de tramorganisaties voldoende is. De organisaties geven aan dat het voldoende is.
- [redacted] merkt op dat er binnenkort in een VRA overleg wordt besloten of het GVB de aankomende concessie krijgt. Het GVB is welwillend, maar het maakt volgens hem niet zo veel uit wie de concessie krijgt: je kunt altijd bij de nieuwe organisatie aanbieden om met historische trams te rijden.
- [redacted] merkt op dat de Stadsregio in de concessie heeft laten opnemen dat de concessiehouder zich coöperatief moet opstellen richting museumtrams.

4. **Status van de monumenten-aanvraag (en consequenties voor de ontwikkeling van het Havenstraatterrein)**

    - [redacted] vertelt dat er een beschrijving is gemaakt, ook voor Amstelveen. De volgende stap is dat de procedure wordt gestart en dat belanghebbenden wordt gevraagd om een zienswijze te geven.
    - In de beschrijving wordt aangegeven dat de lijn een bepaalde waarde heeft. De lijn loopt over het Havenstraatterrein, dat de gemeente in ontwikkeling wil brengen. De vraag is hoe zich dat tot elkaar verhoudt. Het voorstel is in dit overleg iemand van Bureau Monumenten en Archeologie uit te nodigen om met de tramorganisaties te bespreken hoe de monumentale waarden zich kunnen verhouden tot de ontwikkeling. De tramorganisaties geven aan bereid te zijn dit gesprek te voeren.
    - [redacted] geeft aan dat hij niet denkt dat “de huidige gribus” tot monument wordt verklaard maar dat het gaat om de ensemble waarde. [redacted] geeft voorts aan dat men roerende en onroerende monumenten uit elkaar moet houden. De roerende monumenten zijn de trams en de onroerende de lokaalspoorweg.
    - [redacted] vraagt of het mogelijk is de uitstaande issues op een rij te zetten. [redacted] komt – gegeven de bereidheid om het gesprek erover te voeren - erop terug hoe we dit met elkaar bespreken.

5. **Status van tram als gemeentelijk beleidsdoel**

Partijen stellen vast dat een gemeentelijk beleidsdoel nodig is, waarbij [redacted] dit toelicht:

- Als er een loods gebouwd gaat worden op het Havenstraatterrein moeten de kosten daarvan ergens gedekt worden. De gemeente onderzoekt of en hoe de investering uit de GREX gedekt kan worden, hoewel deze daar eigenlijk niet voor bedoeld is.
- Als het gebouw er eenmaal staat moeten de lasten van de investering gedekt worden en moet er volgens de gemeentelijke en wettelijke regels een bepaalde huur gevraagd worden. Zonder beleidsdoel is dat een marktconforme huur, met beleidsdoel kan dat onder voorwaarden (aanzienlijk lagere) kostendekkende huur zijn.
- De tramorganisaties hebben aangegeven dat ze € 50.000 aan jaarlijkse huur kunnen opbrengen op basis van de huidige activiteiten, eventueel aan te vullen door extra activiteiten. Tussen het bedrag dat de tramorganisaties gaan betalen (op basis van een afspraak tussen partijen) en de huur die het

gebouw moet opleveren (of dat nu marktconform of kostendekkend is) zit hoe dan ook een financieel gat. Om dit gat te overbruggen kan een subsidiestroom vanuit de gemeente uitkomst bieden.
- Om een subsidierelatie aan te gaan is een beleidsdoel nodig, omdat anders sprake zou kunnen zijn van ongeoorloofde staatssteun. Het projectteam zoekt dit beleidsdoel nu in de hoek van kunst en cultuur, maar de wethouder Kunst en Cultuur is nog niet zo ver. [redacted] heeft dit punt besproken met de wethouder en gaat dit ook binnen de afdeling kunst en cultuur doen. [redacted] geeft aan dat het verstandig is om dit traject via dit overleg te laten lopen en niet [redacted] voor de voeten te gaan lopen.
- [redacted] geeft aan dat ook wethouder van Doorninck op de hoogte is dat een beleidsdoel nodig is en zal dit agenderen nadat hij ambtelijk tot een oplossing is gekomen.
- [redacted] stelt voor dit overleg te gebruiken om de kaders voor die beleidsdoelen voor te bereiden / te bespreken. Partijen zijn het daarover eens en spreken af dat we de kaders in openheid bespreken, dat [redacted] dit ambtelijk insteekt en verder voorbereidt, en dat de tramorganisaties niet zelf naar de gemeente gaan om dit te bespreken.

Twee aandachtspunten:

- [redacted] heeft in een eerder overleg als schot voor de boeg aangegeven dat het helpt als we het uitsluitend over Amsterdamse trams hebben.
- Het laten rijden van lijn 20 staat op gespannen voet met het beleidsdoel dat we zouden kunnen formuleren. Nu wordt de toeristische lijn immers met (deels elektrische) bussen gereden door een marktpartij [redacted] merkt op dat het GVB blijkbaar met hetzelfde probleem worstelt, met het niet bestempeld zijn als beleidsdoel. Een andere partij zou een vinger kunnen opsteken en aangeven dat zij ook wel om niet stukjes van niet gebruikte remise Lekstraat zouden willen gebruiken.

6. **Overzicht trams**

Om zicht te krijgen op de hoeveelheid ruimte is die nodig is voor het stallen van trams, heeft [redacted] een nieuw overzicht gemaakt van alle wagens die gestald zijn op het Havenstraatterrein, in alle loodsen, en in de Lekstraat. Opmerkingen daarbij:

- Het hele wagenpark, dus ook met wagens die elders zijn gestald, bestaat uit 94 wagens.
- Er is in deze overzichten uitgegaan van losse wagens, waarvan sommige aan elkaar gekoppeld kunnen worden.
- Abusievelijk staat er trams in het overzicht ipv wagens.
- Het ruimtebeslag is exclusief werkplaatskantine en onderdelenopslag.
- Er zijn ook werkwagens die buiten kunnen staan.
- De tramorganisaties overwegen om het onderhoud uit te besteden omdat dat een grote belasting is.
- Er zijn verschillende eigenaren van trams; andere eigenaren dan de tramorganisaties hebben de trams bij hen in beheer gegeven.
- [redacted] vindt het opvallend dat er redelijk nieuwe trams met een A status zijn. [redacted] geeft aan dat ze van elke serie één exemplaar willen bewaren. De tramorganisaties hebben bijvoorbeeld al twee exemplaren gereserveerd van de huidige lijn 19.
- De gele kleur betekent dat deze trams tijdelijk niet inzetbaar zijn.

[redacted] zal een aantal aanpassingen doen aan de overzichten en het digitale bestand rondmailen:

- In een legenda de NVM-status toelichten (het register mobiel erfgoed is overigens online te raadplegen)
- In een aparte kolom de staat van de wagens in categorieën toevoegen.

[redacted] spreekt grote hulde en dank uit aan de organisaties en [redacted] in het bijzonder voor het aanleveren van de informatie [redacted] vraagt of dit schema nog ingevoegd moet worden in het plan van de EMA. [redacted] geeft aan dat dat niet hoeft.

7. **Welke ingrediënten voor een oplossing zien stakeholders?**

[redacted] vraagt waar iedereen een oplossing ziet.

- [redacted]: door de uitspraak van de Raad van State hebben we meer tijd. Het zal wel een jaar of vier vijf duren voordat er gebouwd gaat worden. Zijn wens is op het Havenstraatterrein een loods van ongeveer 1000 m^2 te realiseren. Met Amstelveen wordt gesproken over een bescheiden werkplaats. Over vier of vijf jaar ontstaat er mogelijk meer ruimte in de remise Lekstraat.
- [redacted] heeft dezelfde oplossing voor ogen
- [redacted]: blok vier hoeft niet gerealiseerd te worden. Op die plek kan een tramloods worden gebouwd. Het torentje kan aan blok 3 worden toegevoegd of verdeel die woningen over de blokken 1, 2 en 3. De nieuwe loods kan meteen als geluidsscherm dienen. Als de loods eerst wordt gebouwd voordat de huidige loodsen worden gesloopt hoeven de wagens alleen overgezet te worden.
- [redacted]: ideeën zijn mooi, maar dan moet er ook ruimte komen voor een werkplaats, en daaraan gekoppeld moet je ook een ruimte hebben waar je kan douchen en omkleden en een kantine kan hebben. Verder: wellicht is onderkeldering van (een deel van) de loods / werkplaats een optie.
- [redacted]: het is de opdracht van het projectteam is om een oplossing te vinden op het Havenstraatterrein. Het is belangrijk dat er zo open en constructief met elkaar overlegd wordt, ook omdat we omgaan met gemeenschapsgeld en wij daar zorgvuldig mee moeten omgaan. Naast het realiseren van een loods zijn er ook ander belangen, zoals een woningbouw. Dit moeten alle partijen aan tafel zich goed realiseren.
- [redacted]: we willen ervoor zorgen dat de activiteiten kunnen worden voortgezet (zichtbaarheid in de stad en de exploitatie van de Boslijn).

[redacted] spreekt het vertrouwen uit in de huidige samenwerking waarin we al een tijd constructief met elkaar samenwerken.

8. Welk proces gaan we de komende tijd doorlopen, en met wie?

- Iedereen stemt ermee in dat de aanwezigen van vandaag het team blijft waarmee verder wordt gesproken, en dat [redacted] en [redacted] eerste aanspreekpunten voor [redacted] zijn.
- We spreken af elke drie weken bij elkaar te komen.
- [redacted] wil zijn kaders en bevindingen de komende weken afzonderlijk met partijen bespreken.
- Punten voor de volgende keer:
    - Opzet toeristentram (uitwerking [redacted] en [redacted])
    - Standpunt monumentenstatus
    - Bijgewerkt wagenparkoverzicht
    - Stand van zaken historische trams en boslijn als gemeentelijk beleidsdoel

9. **Sluiting en volgende vergadering**

[redacted] sluit de vergadering. Volgende bijeenkomst: woensdag 2 oktober 2019.